

Supported by:

Виконавець:

on the basis of a decision
by the German Bundestag

Майбутнє міських систем теплопостачання

Централізоване теплопостачання має довгу традицію в Україні. Загальнонаціональна реформа повинна забезпечити майбутнє галузі

Виклик: централізоване теплопостачання повинне стати безпечним для клімату

З радянських часів централізоване теплопостачання в Україні є головним елементом системи теплопостачання для приватного житла, громад та промисловості у містах. У 2021 році приблизно 250 підприємств галузі забезпечували теплом приблизно 26 мільйонів осіб – приблизно 60 відсотків населення України. Основним енергоносієм майже без виключень є природний газ: у 2018 році приблизно 18 відсотків загального обсягу споживання газу в Україні припадали на централізоване теплопостачання.

Проте, перед інфраструктурою централізованого теплопостачання країни стоять величезні виклики – система повинна бути модернізована з урахуванням сучасних вимог до енергоефективності та захисту довкілля. Обсяг викидів CO₂ підприємствами централізованого теплопостачання в результаті спалювання газу складає майже 12 мільйонів тон, що робить галузь одним з основних виробників парникових газів в Україні. Згідно з вимогами ЄС, до 2050 року галузь повинна досягти нульового рівня викидів CO₂ і водночас радикально підвищити рівень своєї енергоефективності, аби залишатися привабливою для споживачів у довгостроковій перспективі.

Назва проєкту:	“Реформування сектору централізованого теплопостачання в Україні” (ReWarm)
Замовник:	Федеральне міністерство економіки та захисту клімату (BMWK)
Виконавець:	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
Бенефіціар:	Міністерство розвитку громад та територій України
Місце реалізації:	Україна
Загальна тривалість:	2023–2027
Контактна особа:	д-р Вінфрід Дамм, winfried.damm@giz.de

Проте, багато комунальних теплопостачальників мають високу заборгованість і тому не можуть модернізувати свої системи самотужки.

Окрім цього, енергетична інфраструктура України наразі сильно пошкоджена або зруйнована в результаті російської агресії. Цілеспрямовані обстріли інфраструктури та нестача електроенергії значно ускладнюють забезпечення потреб населення. Відповідно, Україна повинна активніше шукати довгострокові альтернативні рішення для централізованого забезпечення міст теплом.

Наш підхід до вирішення проблеми: переосмислення системи централізованого теплопостачання

Проєкт „Реформування сектору централізованого теплопостачання в Україні“ (ReWarm) надає уряду України підтримку з розробки національної стратегії централізованого теплопостачання. Проєкт реалізується на замовлення Федерального міністерства економіки та захисту клімату (BMWK).

Довгострокові плани централізованого теплопостачання повинні сприяти залученню конкретних інвестицій та вказати шлях до вільної від викидів CO₂ системи централізованого теплопостачання в Україні. При цьому ми прагнемо значно скоротити обсяг енергоспоживання. Ці кроки повинні не лише знизити фінансові втрати громад, а й посилити стійкість системи, значно покращити рівень комфорту для споживачів та водночас зберегти робочі місця на місцевому рівні, оскільки існує

Високий рівень викидів CO₂: централізоване теплопостачання в Україні базується майже виключно на газі

можливість заміни централізованої системи децентралізованими системами газового або електричного опалення – за таких умов місцевий центральний теплостачальник може стати зайвим. Цю ситуацію можна порівняти з розвитком системи теплостачання у Східній Німеччині після 1990 року.

Окрім розробки стратегії ми консультуємо Міністерство розвитку громад та територій України з питань внесення змін до законодавства для реалізації реформи централізованого енергопостачання.

Спільно з обраними громадами ми складаємо довгострокові концепції теплостачання та надаємо підтримку з їх реалізації. При цьому ми враховуємо чинні директиви ЄС. За деякими прогнозами потреба у теплостачанні відчутно знизиться. Одночасно з цим відбудеться значна оптимізація центральних тепломереж та потужностей для виробництва тепла. Альтернативою газу може стати поєднання рекуперації, сонячної енергії, біомаси та великих теплових насосів – у залежності від регіону.

Застаріла інфраструктура у Звягелі: трубопроводи несуть тепло до квартир. Систему конче необхідно модернізувати

За успішну співпрацю: мер Києва Віталій Кличко та керівник проекту Д-р Вінфрід Дамм під час підписання угоди про співробітництво, липень 2024 р.

«Важливий крок на шляху до енергонезалежності»

Віталій Кличко, мер Києва

Видавець:
Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Офіси компанії: Бонн та Ешборн

GIZ Україна
“Реформування сектору централізованого теплостачання в Україні” (ReWarm)
вул. Антоновича 16б
01004 Київ, Україна
www.giz.de/ukraine-ua

Наші результати: реформа на старті

- Після початку роботи проекту у 2023 році ми оцінили поточний стан української галузі централізованого теплостачання.
- Були підписані необхідні угоди з пілотними містами Звягель, Черкаси, Чернігів, Одеса та Київ, а також створені відповідні робочі групи. ReWarm співпрацює з Кривим Рогом в галузі теплостачання.
- Ми забезпечили регулярний фаховий обмін між українським міністерством та відповідними німецькими енергетичними асоціаціями, а також міжнародними суб'єктами, завдяки якому Україна може скористатися цінним досвідом – наприклад, ознайомитися з вимогами законодавства ЄС або з досвідом перебудови системи централізованого теплостачання у Східній Німеччині.
- У численних публічних виступах ми звернули увагу українських теплостачальників на нагальну потребу у змінах – це стосується, зокрема, дотримання норм ЄС. Ми надаємо відповідні презентаційні матеріали усім зацікавленим сторонам за їх запитом.

«Підписання меморандуму про співпрацю між Київською міською адміністрацією та GIZ є важливим кроком на шляху до енергонезалежності у Києві – з урахуванням існуючого дефіциту енергії та постійних обстрілів об'єктів критичної інфраструктури».

Місце та рік публікації: Київ, 11/2024

Дизайн: Володимир Денисюк

Фото: стор. 1: © Ганна Позднякова / Теплостачання міста Одеси; © Павло Котонос; стор. 2: © GIZ/Руслан Канюка

Текст: Йорн Леонхардт

GIZ несе відповідальність за зміст цієї публікації.

За дорученням
Федерального міністерства економіки та захисту клімату (BMWK)